

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' עקב י"ח מנחם אב תשע"ז

החברותא בטאען פנימי לחברים גליון מס 562

פנינים יקרים

והיה עקב תשמעון וגו' (ו, י"ב) ע"פ מ"ש מה שעשתה החכמה עמרה וכו' עשתה ענווה עקב לסנדליותה. והפירוש פשוט שהענווה היא המקור והשורש של כל דבר קדושה והיא המקיים הכל ולכך נקראת בלשון עקב כמו הרגל שהוא הקיום שהגוף עומד עליו. נמצא שבכל דבר שהאדם עושה צריך להיות שתהיה בעובדא ההיא הענווה. וזהו והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה פירוש בכל המשפטים האלה תראו להשרות בתוכם העקב היא הענווה.

והיה עקב תשמעון (ו, יב) תשמעון יתיר נון לכלול עצמו עם כל ישראל אזי מסתלקין ממנו כל הדינין כידוע. (היכל הברכה)

כל המצוה וגו' תשמרון לעשות למען תחיון וגו' (ח, א) תחיון יתיר נון שהוא חיים ארוכים חיי עוה"ב, וגם בהמשכה שנון פשוטה פושטת אורה מבלי פחד להשפיע חיים גם בעוה"ז חיים וכל טוב אכ"ר. (היכל הברכה)

כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם (ח, ג) בכל דבר ודבר גנוז ניצוץ אלקי המקיים אותו, כך שגם במאכל גשמי קיים מוצא פי ה' המחיה את האדם ברוחניות ובגשמיות כאחד. (רבי משה מקוברין - אמרות משה)

ואכלת' ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך (ח, י) סוד שלש ברכות, הזן את העולם - כל העולם, ואח"כ ברכות הארץ ארץ ישראל, ואח"כ להמשיך רחמים על ישראל וירושלים ומלכות בית דוד נקודת ציון המקבלת כל השפע וברכות הטוב והמטיב לאחריתה ומשפעת לכל העולם. (אוצר החיים)

והיה אם שכח תשכח את ה' אלקיך (ח, יט) איש ישראל חייב להיות בשמחה תמיד. כי כאשר יפול לעצבות והשמחה תהיה נשכחת ממנו, והיה שהוא לשון שמחה אם שכח את השמחה אזי בהכרח יבוא לשכחת השי"ת ח"ו.

התשמור מצותו אם לא (ח, ב) חסר יוד, מצוה אחת כולל כל המצוות, והוא שבא חבוק והעמידן על האחת צדיק באמונתו יחיה (חבוק ב, ד) וכל הנסיונות ודחקות ועינוי הכל אם יעמוד באמונה להאמין בפשטות שאין שום מציאות תנועה קטנה בלתי אלופו של עולם, והוא בכל תנועה שאין שום דבר קטן וגדול במקרה. (היכל הברכה)

זכר אל תשכח את אשר הקצפת את ה' אלקיך במדבר וגו' (ט, י) יכול בלבך כשהוא אומר אל תשכח הרי שכיחת לב אמורה, הא מה אני מקיים זכור? שתהא שונה בפך וכו' ע"כ לשון תורת כהנים. ההסבר לענין זה, נאמר זכור בשווא שתזכור תמיד בפה ובלב מה שעבר עליך כל ימך ומה שעשית מן הקצפון לה' אלקיך, ואותו הזכירה במדבר במלולא דפומא יהיה שתזכיר אותו תמיד ותהיה מן מארי דחושבנא לחשוב בכל יום בפה ובלב וידוי דברים לפני ה' אלקיך כשתזכור בפה אז אל תשכח בלב וחטאתי נגדי תמיד, ולכן לא מנו אותן בכל הזכירות כי הוא מענפי התשובה מה שעשה בכל יום ויום. זכור בפה וידוי דברים ואל תשכח בלב מהיראהורי תשובה והמשכיל יבין. (עשירית האיפה)

ואתנפל לפני ה' כבראשונה (ט, יח) חיבתו של משה לישראל לא נתערערה גם לאחר שחטאו, ואתנפל אל ה' כראשונה כלומר כשכם שהתפלל עליהם לפני החטא כך התפלל עליהם לאחר החטא.

(כנסת יחזקאל מרדומסק)

מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה (י, יב) חז"ל אמרו אל תקראי מה אלא מאה ודרשו מזה מאה ברכות, והענין כי מה הוא היפך ממאה כי מאה הוא כל השלמות מהתחלה ועד הסוף, ובאמת ע"י הביטול להשי"ת שהוא בחינת מה הנ"ל ע"ז יכולין לבא לאחדות והוא המשכות האלף שהוא רמז לאחדות וממילא נפתח מקור הברכות, וז"ש שואל מעמך דייקא. (מתוך שפת אמת)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש ז"ע"א תשעה באב תשל"א ה'אבא ל'צפ"ס ע"י א.א.

ממני להראות לך שכך תרדוף אחרי. גם יוסף הצדיק אם לא היתה נראית לו דמות דיוקנו של אביו לא היה נעצר, ודוד המלך שחשב שאינו צריך סיבות לא עמד בנסיון.

מזה אנו רואים שאי אפשר למצוא את הרבש"ע בלי סיבות, וגם זה שהולך להתפלל בבית הכנסת, והולך למקווה, ועושה מעשים טובים, הוא צריך להשגיח שלא תהיה תפילתו קבע, ועליו להכיר בכל רגע ורגע שהרבש"ע הוא בעל הרחמים וכל הפעולות הם ממנו. בין בביהכ"ס בין בבית, או ברחוב או בעסקים. ותמיד עליו לחיות עם הכנעה, שאם הרבש"ע מביא אותו לכעוס שלא יוציא את הכעס על החבר. הכעס הוא שליח מהרבש"ע כדי שיקבל התלהבות לבורא העולמים, ועם ההתלהבות הזו יקשר עצמו כגמול עלי אמו, אבל האדם בחפזו מוציא את הכעס הזה בעבור הגוף, והוא רב עם החבר ואיש את רעהו חיים בלעו. וזה מגיע למכות, ומשטרה, ומביא לשנאה הכי גדולה - שנאת אחים. אך לו זו התכלית שהרבש"ע נתן לו את הכעס. הכעס הוא סיבה מאת ה' שמבשרי אחזה אלוקה, להזכיר לו שהוא אינו, ושהרבש"ע הוא מחדש את הבריאה בכל יום - חדשים לבקרים רבה אמונתך - והוא צריך ללא הרף להתחדש עם הבריאה, ולהכיר שהוא לא חי מעצמו. הוא בעצמו מדבר שממה, ומזה שהוא חי - מבשרי - אחזה אלוקה, אכיר שיש רחום וחנון שמקיים אותי. ואותו אי אפשר למצוא ע"י שהולך להתפלל בקול רעש גדול, ומנגב הזעה מרוב מאמץ, וחושב לעצמו: "אי, זו היתה תפילה...". וכי זו היא תפילה, הרי על זה נאמר "אל תעש תפילתך קבע אלא רחמים ותחנונים". הוא

בכדי שלא תשאר במציאות הזו של תאוות הגוף, שעליה אמר דוד "תכלית שנאה שנאתים, לאויבים היו לי", נתתי לך כנגדה מציאות של תענוג, כדוגמת זה שאתה רודף אחרי החבר, ואתה מסוגל לרדוף אחריו שנים בשביל להשיג גדלות או הנאה אחרת. ובעצם זה בת קול שלוחה מאת ה' באמצעות החבר, סיבה שגורמת לו לצאת מהאינטרסים של עצמו, וללמד אותו: אל תחשוב שהכאבים של המסכנות כ"כ גדולים שאינך יכול לצאת מהם, הנה בגלל הדמיון אתה שוכח מהכל ורץ אחרי החבר. כמו כן אתה יכול לצאת מהכאבים והגאוה ולהיות איתי. אם תתבונן בעבר תראה ש"ומבשרי אחזה אלוקה", איך יכולתי לצאת מכאלי כאבים עמוקים, ולהיחלץ מהשליחים הנאמנים שהרבש"ע שלח לנשוד אותי ולהכאיב לי, אין זה אלא שהחבר הוא שלוח מאת ה' להוציא אותי, ולהזכיר לי להדבק בו. כמו שדוד המלך אמר "טוב לי כי עוניתי" לא כדי שאחיה בדמיונות כאריה יכסוף לטרוף רק "למען אלמד חוקיך". זוהי התכלית של הבריאה.

ולכן האינטרס הזה של החבר יש לו סוף. הוא לא ירדוף אחריו לעולם. כי הרבש"ע לא שלח לו את האינטרס הזה בשביל שירדוף אחרי החבר וישאר איתו באינטרס, ולא בשביל שהחבר יעשה אותו גדול, ולא בשביל שיוציא ממנו בעורמה מה שהוא מעונין, הרבש"ע שלח לו את זה בשביל ללמד אותו: כמו שאתה יכול לצאת מהכאבים שלך, וברגע אחד לשכוח מכל הכאבים ולרדוף אחרי החבר, כך לעומת זה אתה יכול לרדוף אחרי באותה צורה. והיות שבלי סיבה אתה לא יכול לרדוף אחרי, החבר הזה הוא סיבה שלוחה

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

וכשמגיע לניאוף הוא נואף, וכשמגיע לכבוד הוא איש כבוד, וכשמגיע לגאווה הוא בעל גאווה - "אין מתום בבשרי מפני זעמד" פשוט כפשוטו. ו"לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי".

אבל זה לא דבר קל. צריך להתייגע ולהתייגע ולהתייגע עד שמגיעים. לכן דוד המלך אמר "שגיאות מי יבין מנסתרות נקני, גם מזדים חשוד עבדיך אל ימשלו בי, אז איתם ונקיתי מפשע רב". הוא חשב שהוא כבר גמר עם הרע, לכן הרבש"ע הביא אותו לאמור "בחנני ונסני", ולאחר שנכשל במעשה בת שבע הכיר שהוא חוטא ופושע, והגיע לדרגה ש"פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד". מהכשלון של בת שבע הוא הגיע לדרגה הגבוהה ביותר של שפלות עצמו, לדרגה הגבוהה ביותר של אין ודביקות בבורא. מה שדוד המלך זכה להגיע זו היא תכלית הבריאה, "אין מתום בבשרי מפני זעמד ואין שלום בעצמי מפני חטאתי", זו היא הדרגה הגבוהה ביותר. לא הדרגה הגבוהה כמו שאנו מחזיקים את עצמינו גדולים, מזה שאנו יודעים כבר דף גמרא, ואנו בקיאים בכל המדרשים בע"פ ובכל המפרשים. מי הוא האדם בכלל שהוא יודע? וכי הוא עושה את הדברים הטובים? "לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי!" "אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני!" הכל הוא "חסד א-ל כל היום" והאדם אינו עושה כלום, הוא רק צינור שהרבש"ע ברא כדי שהוא יהיה מפורסם ע"י שהאדם יגיע ל"בהמות הייתי עמד" "כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי".

המשך יבוא אי"ה

צריך לקלוט את הסכנה שהוא שרוי בה וכל הזמן לחיות בפחד שלא יחיה בהפקרות של גאווה. להיפך הוא צריך להיות בהפקרות שיכיר את יסוד האין שלו ולא יקח את כבוד ה'. שניהם צומחים משורש ההפקרות, כאן הוא מופקר ליאוש או גאווה, וכאן הפקר של פחד שלא יקח את כבוד ה'. וזו היא תכלית הבריאה.

הרבש"ע ברא בעולם מידות רעות והוא מסתיר את עצמו בתוכם, הם השלוחים שלו להביא את הברואים אל התכלית, כי אם יעבוד הוא יכיר באמצעותם שאין מתום בבשרי. בכל אחד הוא נתן מידה רעה שהיא שורש הרע שלו, וממנה הוא יגיע אל תכליתו. למשל זה שמידתו היא גניבה, אם הוא לא מבין שזו סיבה מאת ה', אזי, כמו שמגרעין שנזרע צומח גזע וענפים ועלים ופירות, כך האדם עץ השדה, אם הוא לא מתקן את השורש שלו, והוא לא מכיר שהתאווה לגנוב היא סיבה שלוחה מאת ה' לעורר אותו להתדבק ברבש"ע וכמו שהגניבה מתוקה לו הוא צריך להתעורר מזה אל התענוג של הרבש"ע, אז כשמתעוררת בו התאווה הזו הוא גונב, ואח"כ מגנב הוא נהיה גזלן, ואם מישוהו מפריע לו לגניבה הוא הורג אנשים, ומן השורש הזה צומחים כל המידות הרעות. אך אם הוא מכיר שיש בו שורש רע שמצמיח את כל המידות הרעות, על ידי זה הוא מתקן את השורש הרע. וכן הוא מדת הצדיקים שכל אחד מרגיש שאין כל מידה רעה בעולם שאין בו, "כי עונותי עברו ראשי", אין כל דבר בעולם שהוא לא פגום בו, כשמגיע לגניבה הוא גונב, וכשמגיע לרציחה הוא רוצח,

המשך פנינים יקרים

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך (י. יב) תיבת ועתה אין לו ביאור מפני מה הוא דיקא בעת ההיא ויש לומר דזהו שאמר משה רבינו, ועתה ישראל פירושו עתה שיש לכם ראש ונקראים בבחינת ישראל לי רא"ש ומנהיג, מה ה' כשאתם בבחינת אדם שהוא מספר מה בשם הוי' ברוך הוא שואל מעמך כי אם ליראה, כלומר אינו חסר לכם כלום רק הוא העת שתוכלו לקבל עליכם מורא שמים, דהלא ראש יש אדם יש ורק היראה חסרה...

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וכו' ללכת וכו'. לאהבה וכו' בכל לבבך וכו' (י. יב) הדקדוק מפורש מה המקרא חסר עוד מלפרשו שחושב ומונה כל העובדות הללו יראה ואהבה וללכת בכל דרכיו, ומה יש עוד לעשות שאמר הכתוב מה ה' שואל מעמך כי אם וכו'? ונראה לפרש דהנה הכוב"ה לא ברא את עולמו רק להטיב לברואים אך שצריך לזה כלי נכון ומוכשר שיוכל לקבל ההטבה. והנה האדם הוא הכלי המוכשר לקבל הטובות והשפעות הבורא ב"ה ומה הם הטובות היראה האהבה קיום מצות ה' וחוקותיו ואז הוא כלי נאה. ושואל השי"ת מה ה' אלקיך שואל מעמך דהיינו היכן הכלי שלך כדי למלא אותה משפעת טובו וברכותיו וכו'. והתשובה כי אם ליראה ר"ל כי אם שתעבוד אותו ביראה באהבה וכו' תגיע לשפעת הכוב"ה.

ועתה ישראל מה... כי אם ליראה את ה' אלקיך (י. יב) דרשו חז"ל מכאן שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות לג:) - ההסבר: כל דבר שאדם שואל ומבקש מן השמים ספק אם בקשתו תתמלא היינו שהבירה נתונה בידי שמים אם למלאה או לא. משא"כ יראת שמים בכל עת שהאדם יתפלל על יראת שמים בקשתו תתמלא...

ובו תדבק (י. כ) קטע מתוך ספר יושר דברי אמת: אבל מי שרוצה להתדבק להשי"ת באמת בלתי לה' לבדו, הוא מבין שאי אפשר להתדבק בו אם לא שידחה ממנו גבהות לבו, ויכיר חסרונו ופחיתותו תמיד כל כך שלא ידמה בעיניו שיש לו איזה מעלה, כי האמת הוא כך למשכיל, כי בלתי זה נאמר (משלי טו) תועבת ה' כל גבה לב. ור"ל אפילו בלב ואפילו בכל דהוא, כמו אין לשפחתך כל בבית וכו'.

(מוה"ר משולם פייבוש מזבריא)

את ה' אלקיך תירא אותו תעבוד ובו תדבק (י. כ) דרשו חז"ל (כתובות קא) ובו תדבק להתדבק בתלמידי חכמים. וכן נקבע ברמב"ם במנין התרי"ג. והנה באמת דבר אלקינו יקום לעולם ואיך לבקש מעם לשום מצוה אבל עכ"ז רשות ניתנה כפי בינת האדם לתור באור החיים. דהנה מקובלים מפי רבותינו הקדושים שמחויבים פעמים למסור נפשנו על אהבת ה' אחת, בקריאת שמע לצורך תוספת קדושה במלאכי מעלה והשנית בפילת אפים שאנחנו מפילים עצמנו לאתר דמיתא ממש בכדי להעלות משם נשמות נדחים. והצדיקים לגודל אהבתם מסכנים עצמם עד מקום אבדן להעלות בכח מסירות נפשם נשמות אבודים. הגם שממש לסכנה יחשב כמבואר הכל מפה קדוש של רבינו האריז"ל מכל מקום לאהבת השם עושים הכל. ולזה קבע הקב"ה שחפץ חסד הוא למצוה ממנין המצוות לאהוב את תלמידי החכמים ובוזה יהיה נפשנו בטוח לחזור למקור אשר חוצבה משם.

והיה אם שמוע וכו' לאהבה וכו' (יא. יג) פרש"י שלא תלמד בשביל להיות עשיר, רבי, רק מאהבה, ע"י הפסוק כי תכלית המצוות הם כדי לבא לאהבת ה' כי איך אפשר לבשר ודם לבא לאהבת הבורא, וכן הקשו הפילוסופים כי איך שייך ציווי באהבה אם אין הנפש אוהב בעצם. ולא מחכמה שאלו זאת רק מחסרון המצוות שלהם, אבל בני ישראל ע"י המצוות מתעורר בהם האהבה, ובספר המוסר לר"ת איתא כי שורש אהבה התדמות האוהב אל הנאהב ע"ש.

(שפת אמת)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

5829688 - 02 פקס: 5325477 - 02

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

